

Vilde svin i folden

At holde vildsvin er noget helt andet end at have almindelige tamsvin, fortæller Kurt Mølgaard Larsen, der har 14 års erfaring i den specielle niche

Af Per Henrik Hansen, freelance journalist

Det stærkest indhegnede stykke landbrugsjord i Midtjylland er formentlig en godt kvart hektar stor grundigt optrampet fold hos Kurt Mølgaard Larsen nær Tjele. Her sørger et solidt new zealandsk farmhegn og en indvendig elektrisk elefantråd for, at fem velvoksne vildsvin - fire søer og en orne - bliver, hvor de skal.

Hegnspælene er ikke slået ned i jorden med en hammer. Nej, de er gravet 1,20 meter ned, for ellers er der ikke sikkerhed for, at det kan holde til et vildsvin med udlængsel.

Vildsvinene var der allerede, da Kurt Mølgaard Larsen og hans familie overtog den lille ejendom i skovbrynet for 14 år siden. Og han besluttede at holde fast ved dem for at have lidt liv på fritidslandbruget.

At vildsvinene i høj grad lever op til første del af deres navn, fik Kurt Mølgaard bekræftet, da han forsøgte at give dem samme slags hytter, som almindelige søer på friland har i deres folde.

Dyrene flyttede stort set rundt med hytterne efter forgodtbefindende. Så nu har de til ly fået nogle gamle 2.500 liter store, rengjorte olietanke, hvor den ene ende er fjernet, og hvor studsen er gravet 70-80 centimeter ned i jorden som et anker.

- Men alligevel skal man ud og rette på dem en gang om året, fortæller Kurt Mølgaard.

Produktion som frilandsgrise

Ligesom med så mange andre produktioner, som fritidslandmænd kaster sig over, er det heller ikke nogen guldgrube at holde vildsvin. Men oven i fornøjelsen ved at arbejde med dyrene, giver det dog overskud og dermed en lille positiv timeløn for Kurt Mølgaard.

Det årlige netto-resultat på 6-7.000 kroner på de fire søer skal ses i forhold til, at også arbejdsindsatsen er beskeden med blot én daglig fodring. Den foregår i skumringstimen, hvor dyrene er mest aktive.

At økonomien i den lille produktion er positiv hænger sammen med, at investeringerne har været meget beskedne.

Hele produktionsgangen og de nødvendige faciliteter svarer i høj grad til produktion af traditionelle frilandsgrise.

På ejendommen er der en gammel stald, hvor grisene bliver sat ind i dybstrøelse, når de fravænes i en alder omkring 15 uger. Hvis de får lov at blive for længe sammen med søerne og ornen, bliver der for meget konkurrence om foderet og dermed uro i flokken og skader på de unge grise.

Også de voksne dyr kommer på stald med dybstrøelse i særligt våde vintermåneder. To søer og ornen i den én boks, de to andre søer i en anden.

Kun ét kuld pr. år

Til forskel fra deres forædlede slægtninge får vildsvinene kun et kuld grise om året, i forårsmånederne, og med blot tre til seks grise i kullet. Hos en ung so kan et kuld tilmed være på tre grise, mens det hos en gammel kan være på op til syv.

Andre avlere af vildsvin kan berette om større kuld. Men så er der tale om, at der er krydset med tamsvin eller de fede hængebugsvin, og det er ikke noget, Kurt Mølgaard vil være med til.

- Enten laver du vildsvin, eller også gør du ikke, mener han.

Af natur æder vildsvin, så længe der er noget at æde, så for ikke at blive til de rene omvandrende fedtbjerge fodres søerne og ornen restriktivt.

Derimod får smågrisene foder efter tillempet ædelyst i et særligt hjørne af folden, hvor en el-tråd i passende højde sørger for, at de voksne dyr ikke kan komme ind, samtidig med smågrisene kan gå frit ind og ud.

Når grisene ved fravæning kommer på stald, bliver også deres fodring gjort restriktiv.

I en alder af cirka 14 måneder er de fleste af grisene kommet op på de 75-80 kilo levende vægt, hvor de er modne til slagting. Men afhængig af deres plads i det meget stramme hierarki er grisene meget uens i vækst, og nogle kan blive helt op til 24 måneder, før de når slagtevægten. Også selv om Kurt Mølgaard sorterer dem efter størrelse i de forskellige fællesbokse i stalden, og selv om han holder so- og ornegrise adskilt. Det sidste er for, at de ikke skal begynde at parre sig den sidste tid før slagting.

Skrap kontrol ved slagting

Slagtingen er en nøje kontrolleret affære.

Først kommer dyrlægen for at syne hver enkelt dyr i levende live og skrive sundhedsattest.

Aflivningen foregår på bedriften med et skud fra en kraftig salonriffel i panden.

- Det sker i et separat rum, så de andre ikke opdager noget. Det foregår stille og roligt, fortæller Kurt Mølgaard.

Derefter skal de aflivede dyr indenfor en time være fragtet til et særligt godkendt slagtehus, hvor de pelses, renses for indvolde og hænges på køl. Også her tilses de af dyrlægen, som udtager en prøve fra hvert dyr for kontrol af trikiner og andre sygdomsfremkaldende organismer. I løbet af de 14 år har prøverne aldrig påvist problemer.

Når svaret på prøverne kommer efter tre døgn, kan kødet frigives til salg.

Populære på grillen

Omkring halvdelen af de slagtede grise sælger Kurt Mølgaard som hele eller halve til private kunder. Især er vildsvinene populære på grillen ved for eksempel byfester og andre større arrangementer. Den anden halvdel går til Rævhede Naturprodukter, der sælger kødet videre til restauranter og andre aftagere.

Smagen af vildsvin er markant kraftigere end smagen af almindelige svin. På den anden side er den ikke helt så vildt-præget som hjortekød.

At skaffe de rigtige avlsdyr kan være svært, når man vil have rene vildsvin. Enkelte skovdistrikter, for eksempel den kommunalt ejede Marselisborg Skov i Århus, sælger af og til avlsdyr. Ellers skal man ud og finde mulige sælgere blandt landets få vildsvineavlere.

Kan det være svært at sige, hvor man kan skaffe avlsdyr, er det til gengæld let at sige noget konkret om, hvor man kan finde konsulenter til at rådgive om vildsvineproduktion.

Dem er der nemlig slet ingen af i hele landet, fortæller Kurt Mølgaard, som da også har måttet basere sig på egne erfaringer i de 14 år med vilde svin i folden.